

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS PROKURORAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL REKOMENDACIJŲ DĖL KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ, IŠSKYRUS SUĖMIMĄ,
SKYRIMO IKITEISMINIO TYRIMO METU TVARKOS IR NUSTATYTŲ SĄLYGŲ
LAIKYMOSI KONTROLĖS PATVIRTINIMO**

2015 m. gruodžio 1 d. Nr. I-306
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, 16 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Rekomendacijas dėl kardomųjų priemonių, išskyrus suėmimą, skyrimo ikiteisminio tyrimo metu tvarkos ir nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. I-58 „Dėl ikiteisminio tyrimo pradžios registravimo tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo“ 2.2 papunktį;

2.2. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. birželio 13 d. įsakymą Nr. I-83 „Dėl Generalinio prokuroro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. I-58 „Dėl ikiteisminio tyrimo pradžios registravimo tvarkos ir rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo“.

3. S k e l b i u šį įsakymą Teisės aktų registre.

4. P a v e d u Generalinės prokuratūros Dokumentų valdymo ir asmenų aptarnavimo skyriui apie įsakymo paskelbimą Teisės aktų registre pranešti Generalinės prokuratūros ir teritorinių prokuratūrų prokurorams, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.

Generalinio prokuroro pavaduotojas,
einantis generalinio prokuroro pareigas

Darius Raulušaitis

**REKOMENDACIJOS
DĖL KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ, IŠSKYRUS SUĖMIMĄ, SKYRIMO
IKITEISMINIO TYRIMO METU TVARKOS IR NUSTATYTŲ SĄLYGŲ
LAIKYMOSI KONTROLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Rekomendacijos dėl kardomųjų priemonių, išskyrus suėmimą, skyrimo ikiteisminio tyrimo metu tvarkos ir nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės (toliau – Rekomendacijos) nustato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse (toliau – BPK) nurodytų kardomųjų priemonių, išskyrus suėmimą, paskyrimo, pakeitimo, panaikinimo ikiteisminio tyrimo metu ir jomis nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės tvarką, taip pat tam tikrų rūšių kardomųjų priemonių perdavimo vykdyti kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų sprendimų dėl kardomųjų priemonių, išskyrus suėmimą, pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarką.

2. Kardamosios priemonės skiriamos siekiant užtikrinti įtariamojo dalyvavimą procese, netrukdomą ikiteisminį tyrimą ir užkirsti kelią naujoms nusikalstamosioms veikoms. Paskirtos kardamosios priemonės turi būti proporcingos siekiamam proceso tikslui, o jų taikymas turi būti nutraukiamas nedelsiant po to, kai jos tampa nebereikalingos.

3. Rekomendacijose aptariamos šios kardamosios priemonės:

- 3.1. intensyvi priežiūra (BPK 131¹ straipsnis);
- 3.2. namų areštas (BPK 132 straipsnis);
- 3.3. įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatytu atstumu (BPK 132¹ straipsnis);
- 3.4. užstatas (BPK 133 straipsnis);
- 3.5. dokumentų paėmimas (BPK 134 straipsnis);
- 3.6. įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje (BPK 135 straipsnis);
- 3.7. rašytinis pasižadėjimas neišvykti (BPK 136 straipsnis);
- 3.8. kariui kaip kardomoji priemonė gali būti skiriamas karinio dalinio, kuriame jis tarnauja, vadovybės stebėjimas (BPK 137 straipsnis);
- 3.9. nepilnamečiui kaip kardomoji priemonė gali būti skiriamas atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti (BPK 138 straipsnis).

**II SKYRIUS
KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ PASKYRIMO, PAKEITIMO IR PANAIKINIMO
TVARKA**

4. Tik ikiteisminio tyrimo teisėjas ar teismas motyvuota nutartimi gali paskirti šias kardomasias priemones:

- 4.1. intensyvią priežiūrą;
- 4.2. namų areštą;
- 4.3. įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatytu atstumu.

Kitos kardomosios priemonės gali būti skiriamos motyvuotu prokuroro nutarimu, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo motyvuota nutartimi.

5. Skiriant dvi ar daugiau kardomųjų priemonių, būtina atsižvelgti į jų suderinamumą.

6. Neatidėliotinais atvejais ikiteisminio tyrimo pareigūnas motyvuotu nutarimu gali paskirti šias kardomasias priemones:

6.1. dokumentų paėmimą;

6.2. įpareigojimą periodiškai registruotis policijos įstaigoje;

6.3. rašytinį pasižadėjimą neišvykti;

6.4. kario karinio dalinio, kuriame jis tarnauja, vadovybės stebėjimą;

6.5. nepilnamečio atidavimą tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti.

7. Neatidėliotinais atvejais laikytini tokie atvejai, kai siekiant BPK 119 straipsnyje numatytų tikslų būtina paskirti kardomąją priemonę ne darbo metu, poilsio ir švenčių dienomis arba darbo metu, tačiau prokuroras neturi galimybės sprendimą dėl kardomosios priemonės priimti nedelsiant (pvz., ikiteisminio tyrimo pareigūnas neturi galimybės pateikti visą medžiagą prokurorui; prokuroras dalyvauja teismo posėdyje ir nėra pavaduojančio prokuroro ar pan.).

8. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarime turi pagrįsti Rekomendacijų 7 punkte nurodyto neatidėliotino atvejo buvimą. Apie paskirtą kardomąją priemonę ją paskyręs ikiteisminio tyrimo pareigūnas privalo nedelsdamas raštu (paštu, faksu, elektroniniu paštu ar pan.) pranešti prokurorui, pateikdamas nutarimo kopiją.

9. Gavęs Rekomendacijų 8 punkte nurodytą pranešimą, prokuroras patikrina paskirtos kardomosios priemonės teisėtumą bei pagrįstumą. Nustatęs, kad kardomoji priemonė paskirta neteisėtai ar nepagrįstai, prokuroras ją panaikina arba pakeičia kita kardomąja priemone.

10. Kardomosios priemonės panaikinamos ar pakeičiamos, kardomąja priemone nustatytos sąlygos pakeičiamos tik motyvuotu prokuroro nutarimu, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo motyvuota nutartimi.

11. Prokuroras motyvuotu nutarimu panaikina ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo paskirtą kardomąją priemonę, jeigu kardomoji priemonė pasidaro nebereikalinga, išnyksta jai taikyti būtini pagrindai ar sąlygos.

12. Prokuroras motyvuotu nutarimu pakeičia ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo paskirtą kardomąją priemonę švelnesne arba sušvelnina kardomosios priemonės sąlygas, kai to reikalauja bylos aplinkybės (dėl svarbių šeimyninių aplinkybių (pvz., žymus sveikatos būklės pablogėjimas, šeimos nario sunki liga ar mirtis, turtinės padėties pasikeitimas), atsižvelgus į įtariamojo poziciją dėl jam pareikšto įtarimo ir bendradarbiavimo padedant išsiaiškinti nusikalstamos veikos padarymo aplinkybes, bendrininkus ir pan.).

13. Prokuroras motyvuotu nutarimu pakeičia ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro paskirtą kardomąją priemonę griežtesne ar sugriežtina paskirtos kardomosios priemonės sąlygas, jeigu to reikalauja bylos aplinkybės (pvz., buvo nustatytas ir faktiniais duomenimis patvirtintas kardomosios priemonės sąlygų pažeidimas, nustatyti pagrindai ir sąlygos taikyti griežtesnę kardomąją priemonę arba pakeisti jos sąlygas griežtesnėmis ir kt.).

Prokuroras, gavęs pranešimus apie sistemingus paskirtos kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus, nedelsdamas organizuoja pažeidimo fakto aplinkybių ištyrimą ir sprendžia dėl kardomosios priemonės ar jos sąlygų pakeitimo.

14. Prokuroras motyvuotu nutarimu pakeičia ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo paskirtas kardomasias priemones, kurių skyrimas nepriskirtas išimtinai ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo kompetencijai, ar jų sąlygas griežtesnėmis, jeigu to reikalauja bylos aplinkybės.

Prireikus skirti griežtesnę kardomąją priemonę ar sugriežtinti kardomosios priemonės sąlygas tais atvejais, kai jos paskyrimas priskirtas išimtinai ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo kompetencijai, prokuroras turi kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją ar teismą.

15. Panaikinus arba pakeitus kardomąją priemonę, pakeitus ją nustatytas sąlygas, prokuroras ne vėliau kaip kitą dieną atitinkamą prokuroro nutarimą, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartį perduoda įstaigai arba asmenims, kuriems pavesta kardomąją priemone nustatytą

sąlygų laikymosi kontrolė, ir pats arba per ikiteisminio tyrimo įstaigą pasirašytinai informuoja asmenį, kuriam panaikinta, pakeista kardomoji priemonė arba pakeistos kardomosios priemonės sąlygos.

16. Apie paskirtą, pakeistą ar panaikintą kardomąją priemonę būtina pranešti Informatikos ir ryšių departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 435 „Dėl Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“ ir Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro objektų registravimo ir duomenų teikimo taisyklėse, patvirtintose Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. 5V-67 „Dėl Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro objektų registravimo ir duomenų teikimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

17. Ikiteisminio tyrimo metu gavęs motyvuotą įtariamojo (jo gynėjo) rašytinį prašymą, prokuroras motyvuotu sprendimu gali leisti laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų, jeigu nėra pagrindo pakeisti ar panaikinti kardomosios priemonės arba ją nustatytų sąlygų.

18. Priimdamas sprendimą leisti laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų prokuroras visais atvejais turi įvertinti, kokią reikšmę tai turės sklandžiam ikiteisminio tyrimo procesui ir eigai.

19. Leidžiant įtariamajam laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų, būtina nurodyti, kokį laikotarpį ir kokių sąlygų įtariamasis gali nesilaikyti.

20. Apie sprendimą leisti laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų prokuroras turi raštu informuoti prašymą pateikusį įtariamąjį ir įspėti, kad jeigu jis nesilaikys leidimo sąlygų, jam gali būti paskirta griežtesnė kardomoji priemonė ar sugriežtintos kardomosios priemonės sąlygos.

Tais atvejais, kai prašymą pateikia įtariamojo gynėjas, apie sprendimą leisti laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų ir galimybę skirti griežtesnę kardomąją priemonę ar griežtesnes kardomosios priemonės sąlygas, jeigu įtariamasis nesilaikys leidimo sąlygų, prokuroras raštu informuoja įtariamojo gynėją ir įtariamąjį.

21. Tais atvejais, kai įtariamojo (jo gynėjo) prašymas leisti nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų tenkinamas visiškai, Rekomendacijų 17 punkte nurodytas sprendimas įforminamas atskiru raštu. Jei įtariamojo (jo gynėjo) prašymas atmetamas ar tenkinamas iš dalies, sprendimas įforminamas motyvuotu nutarimu. Prokuroro nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui BPK 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

22. Apie sprendimą leisti laikinai nesilaikyti kardomosiomis priemonėmis nustatytų sąlygų prokuroras turi raštu informuoti įstaigą arba asmenį, kuriems pavesta vykdyti kardomąją priemonę nustatytų sąlygų laikymosi kontrolę.

III SKYRIUS

INTENSYVIOS PRIEŽIŪROS SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

23. Intensyvi priežiūra yra antroji pagal griežtumą kardomoji priemonė, kuria, vykdamas įtariamojo kontrolę elektroninėmis stebėjimo priemonėmis, ribojama asmens laisvė. Intensyvią priežiūrą ikiteisminio tyrimo metu prokuroro prašymu paskiria ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi.

24. Prieš pateikiant prašymą skirti intensyvią priežiūrą, būtina išsiaiškinti, ar yra techninės galimybės taikyti šią kardomąją priemonę. Reikalingus duomenis patikrina ir generalinio prokuroro nustatytos formos pažymą apie intensyvios priežiūros technines taikymo galimybes prokurorui pateikia teritorinės policijos įstaigos pareigūnas, kuriam pavesta ši funkcija.

25. Duomenys, reikalingi intensyvios priežiūros dienotvarkei sudaryti, surašomi Rekomendacijų 24 punkte nurodytoje pažymoje. Duomenis surašo ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar ikiteisminį tyrimą atliekantis prokuroras, dalyvaujant įtariamajam. Įtariamojo pateikiami

duomenys, svarbūs dienotvarkei sudaryti, turi būti kiek įmanoma patikrinti (patikrinimo faktas ir būdas nurodomi atitinkamose pažymos skiltyse).

Pažymoje nurodyti duomenys neįpareigoja prokuroro besąlygiškai į juos atsižvelgti surašant prašymą teismui skirti intensyvią priežiūrą. Pažymą pasirašo visi jos pildymo metu dalyvavę asmenys. Pažyma saugoma ikiteisminio tyrimo byloje.

26. Prašyme skirti intensyvią priežiūrą, be BPK 125 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių, prokuroras nurodo siūlomas nustatyti sąlygas, t. y. įtariamajam nustatytiną privalomą dienotvarkę (buvimo namuose, darbovietėje laikas, vykimo maršrutai ir kt.), kitas sąlygas (pvz., asmenys, su kuriais draudžiama bendrauti, jeigu jiems visiems taikoma intensyvi priežiūra) ir siūlytiną kardomosios priemonės taikymo terminą.

Siūlydamas nustatytinas intensyvios priežiūros sąlygas ir parinkdamas jų griežtumą prokuroras turi atsižvelgti į nusikalstamos veikos sunkumą, jos padarymo aplinkybes, įtariamojo asmenybę ir kitas aplinkybes.

27. Elektroninio stebėjimo priemonių naudojimo vykdant intensyvią priežiūrą tvarką ir sąlygas nustato Intensyvios priežiūros vykdymo ir kontrolės tvarkos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. 1V-863 „Dėl Intensyvios priežiūros vykdymo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Intensyvios priežiūros kontrolė vykdoma Taisyklėse nustatyta tvarka.

28. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties, kuria paskirta intensyvi priežiūra, nuorašą prokuroras nedelsdamas perduoda ikiteisminį tyrimą atliekančiai įstaigai, kuri turi užtikrinti, kad įtariamajam skirtų įpareigojimų kontrolė būtų pradėta laiku.

29. Ikiteisminį tyrimą atliekanti įstaiga, gavusi ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties, kuria paskirta intensyvi priežiūra, nuorašą tą pačią dieną elektroninėmis ar kitokiomis ryšio priemonėmis ją pateikia teritorinei policijos įstaigai.

30. Prokuroras, gavęs pranešimus apie intensyvios priežiūros sąlygų pažeidimus, sprendžia dėl kardomosios priemonės pakeitimo.

31. Nustačius, kad toliau taikyti intensyvią priežiūrą nėra techninių galimybių, turi būti sprendžiama dėl šios kardomosios priemonės pakeitimo.

IV SKYRIUS

NAMŲ AREŠTO SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

32. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi paskirto namų arešto nustatytų sąlygų laikymosi kontrolę vykdo teritorinė policijos įstaiga.

33. Policijos įstaigos vadovas, gavęs ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartį paskirti namų areštą, šios kardomosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę paveda konkrečiam policijos pareigūnui.

34. Policijos pareigūnas, kontroliuodamas, kaip asmuo, kuriam paskirtas namų areštas, laikosi ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje nurodytų sąlygų, turi fiksuoti ir tinkamai įforminti padarytus namų arešto sąlygų pažeidimus.

35. Policijos pareigūnas turi tiek kartų patikrinti kontroliuojamą asmenį, kiek nurodyta ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje. Jeigu nutartyje patikrinimų skaičius nenurodytas, kontroliuojamas asmuo turi būti tikrinamas savo gyvenamojoje vietoje ne rečiau kaip kartą per septynias dienas.

Po patikrinimo policijos pareigūnas duoda patikrintam asmeniui pasirašyti generalinio prokuroro nustatytos formos tikrinimų lapą.

36. Nustačius, kad namų arešto sąlygos pažeistos, policijos pareigūnas nedelsdamas tarnybiniu pranešimu apie tai informuoja prokurorą, vadovaujantį ikiteisminiam tyrimui, ir imasi priemonių įtariamojo buvimo vietai nustatyti.

V SKYRIUS

ĮPAREIGOJIMO GYVENTI SKYRIUM NUO NUKENTĖJUSIOJO IR (AR) NESIARTINTI PRIE NUKENTĖJUSIOJO ARČIAU NEI NUSTATYTU ATSTUMU SKYRIMO IR ŠIO ĮPAREIGOJIMO LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

37. Įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu ikiteisminio tyrimo metu prokuroro prašymu paskiria ikiteisminio tyrimo teisėjas nutartimi.

38. Įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu paskyrimo pagrindai yra pagrįstas manymas, kad įtariamasis bandys neteisėtai paveikti nukentėjusįjį arba nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas.

Kreiptis į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu paskirti įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu pakanka bent vieno iš pirmojoje pastraipoje nurodytų alternatyvių pagrindų.

39. Nustatęs įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu paskyrimo pagrindą ir manydamas, kad kitomis kardomosiomis priemonėmis negalima pasiekti BPK 119 straipsnyje įtvirtintų tikslų ir negalima baudžiamosios bylos užbaigti pagreitinoto proceso tvarka, prokuroras nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją, prašydamas paskirti šią kardomąją priemonę neatsižvelgiant į tai, kad įtariamasis neturi kitos gyvenamosios vietos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-277](#), 2017-08-16, paskelbta TAR 2017-08-16, i. k. 2017-13354

40. Įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu nepilnamečiam įtariamajam gali būti skiriamas tik išimtiniais atvejais, kai nėra galimybės kitomis kardomosiomis priemonėmis pasiekti BPK 119 straipsnyje įtvirtintų tikslų, išskyrus atvejus, kai paskyrus šią kardomąją priemonę nepilnametis turėtų būti atskirtas nuo tėvų ar kitų teisėtų atstovų.

41. Prokuroras, prieš kreipdamasis į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu paskirti įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu nepilnamečiui įtariamajam, turi informuoti nepilnamečio įtariamojo gyvenamosios vietos vaiko teisių apsaugos instituciją ir įsitikinti, kad teismui paskyrus šią kardomąją priemonę nepilnametis turės kitą gyvenamąją vietą, kurios sąlygos būtų ne prastesnės nei ankstesnėje gyvenamojoje vietoje ir kurioje būtų užtikrintas deramas nepilnamečio vystymasis.

42. Įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu nepilnamečiui, kuris teismo tvarka pripažintas visiškai veiksniu (emancipacija) (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.9 str.), skiriamas bendrais pagrindais ir tvarka. Jeigu teismas panaikina nepilnamečio visiško veiksnumo pripažinimą, prokuroras sprendžia dėl nepilnamečiui įtariamajam paskirtos kardomosios priemonės panaikinimo ir kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

43. Ikiteisminio tyrimo metu esant pagrindui skirti įpareigojimą gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, prokuroras kreipiasi į ikiteisminio tyrimo teisėją su rašytiniu prašymu paskirti šią kardomąją priemonę ir prašymą pagrindžiančia ikiteisminio tyrimo medžiaga. Prašyme būtina nurodyti kardomosios priemonės skyrimo pagrindus ir motyvus bei juos patvirtinti ikiteisminio tyrimo metu surinktais duomenimis.

44. Duomenimis, patvirtinančiais, kad įtariamasis bandys neteisėtai paveikti nukentėjusįjį, laikytina faktiniais bylos duomenimis patvirtinta informacija, rodanti, kad įtariamasis, siekdamas trukdyti procesui, pats ar per kitus asmenis imasi (ėmėsi) veiksmų daryti neteisėtą poveikį nukentėjusiajam (jį įbauginti, paveikti psichologiškai, apsunkinti gyvenimo sąlygas ir pan.).

45. Duomenimis, patvirtinančiais, kad įtariamasis nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims darys naujas nusikalstamas veikas, laikytina faktiniais bylos duomenimis patvirtinta informacija, rodanti, kad įtariamasis gali daryti naujas nusikalstamas veikas

nukentėjusiajam ar kartu su juo gyvenantiems asmenims, o įtariamasis grasinimu, rengimusi ar pasikėsiniu padaryti nusikalstamą veiką asmuo gali tą nusikalstamą veiką padaryti. Tokiais duomenimis taip pat gali būti padarytos nusikalstamos veikos pobūdis, rūšis, sistemiškumas, aplinkybės ar motyvai ir duomenys apie įtariamojo asmenybę (teistumas, psichikos būklė, charakteristikos ir pan.).

46. Rekomendacijų 43 punkte nurodytame prašyme, be kitų aplinkybių, turi būti nurodyta, kokių mažiausiu atstumu įtariamasis negali artintis prie nukentėjusiojo.

Nustatant atstumą atsižvelgiama į įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu skyrimo pagrindus, patvirtintus ikiteisminio tyrimo metu surinktais duomenimis, tačiau visais atvejais turi būti nustatomas protingas atstumas, kad nekiltų pavojaus nukentėjusiajam ir kad įtariamasis negalėtų neteisėtai paveikti nukentėjusiojo arba jam daryti naujas nusikalstamas veikas.

47. Prokuroras, manydamas, kad įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu tikslams pasiekti būtini papildomi apribojimai, kreipdamasis į ikiteisminio tyrimo teisėją su prašymu paskirti šią kardomąją priemonę, kartu gali prašyti įpareigoti įtariamąjį bet kokia forma nebendrauti ir neieškoti ryšių (tiesiogiai, per kitus asmenis, techninių priemonių (telefonas, elektroninis ar įprastas paštas ar kt.) pagalba) su nukentėjusiuoju ir kartu su juo gyvenančiais asmenimis ir (ar) nesilankyti vietose (nurodoma, kuriose vietovėse, vietose ar regionuose draudžiama lankytis), kuriose būna nukentėjusysis ar kartu su juo gyvenantys asmenys.

48. Ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties, kuria paskirtas įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, nuorašą prokuroras nedelsdamas išsiunčia vykdyti teritorinei policijos įstaigai ir raštu informuoja nukentėjusįjį apie įtariamajam skirtą kardomąją priemonę.

Tais atvejais, kai įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu paskiriamas nepilnamečiui įtariamajam, prokuroras nedelsdamas nutarties nuorašą išsiunčia nepilnamečio įtariamojo gyvenamosios vietos vaiko teisių apsaugos institucijai ir tolesnius nutarties vykdymo, nepilnamečio interesų apsaugos klausimus derina su jos atstovais.

49. Policijos pareigūnai, vykdydami ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartį, kuria įtariamajam paskirtas įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, turi užtikrinti įtariamojo išsikėlimą ir palaikyti viešąją tvarką įtariamajam išsikeliančiam iš gyvenamosios vietos.

50. Apie gautą pranešimą apie įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu sąlygų pažeidimą policijos pareigūnai nedelsdami tarnybiniu pranešimu informuoja ikiteisminiam tyrimui vadovaujantį prokurorą.

51. Prokuroras ir ikiteisminio tyrimo pareigūnas imasi priemonių užtikrinti įtariamojo, kuriam skirtas įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, dalyvavimą procese. Tuo tikslu nustatoma įtariamojo gyvenamoji ar laikino buvimo vieta, nedelsiant jam įteikiamas šaukimas atvykti į ikiteisminio tyrimo įstaigą ar prokuratūrą, pagal BPK 121 straipsnio 3 dalį sprendžiama dėl kardamosios priemonės rašytinio – pasižadėjimo neišvykti – skyrimo. Įtariamasis įspėjamas, kad jeigu jis pažeis paskirtos kardamosios priemonės sąlygas, jam gali būti paskirta griežtesnė kardomoji priemonė.

52. Įtariamasis, kuriam paskirtas įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, turi teisę gauti iš policijos įstaigos ar prokuratūros informaciją apie įstaigas, teikiančias nakvynės paslaugas.

53. Prokuroras, gavęs įtariamojo, kuriam paskirtas įpareigojimas gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu, prašymą leisti atvykti į gyvenamąją vietą pasiimti asmeninių daiktų ir nusprendęs šį prašymą tenkinti, apie tai raštu informuoja įtariamąjį ir nukentėjusįjį bei užtikrina teritorinės policijos įstaigos pareigūno dalyvavimą šiame veiksmė.

54. Prokuroras, gavęs duomenų, kad įtariamasis pažeidė įpareigojimo gyventi skyrium nuo nukentėjusiojo ir (ar) nesiartinti prie nukentėjusiojo arčiau nei nustatyto atstumu sąlygas,

nedelsdamas organizuoja pažeidimo fakto aplinkybių tyrimą ir nustatęs, kad įtariamasis tyčia pažeidė šios kardomosios priemonės sąlygas, sprendžia dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

VI SKYRIUS

UŽSTATO SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

55. Užstatas yra piniginė įmoka euraais, kurią į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą sumoka įtariamasis, jo šeimos nariai ar giminaičiai, taip pat kiti asmenys, įmonės ar organizacijos.

56. Užstato dydį nustato šią kardomąją priemonę skiriantis prokuroras ar ikiteisminio tyrimo teisėjas, atsižvelgdamas į nusikalstamos veikos padarymo būdą ir aplinkybes, nusikalstamos veikos sunkumą ir pavojingumą, padarytos ir atlygintos žalos dydį, įtariamajam gresiančios bausmės dydį, įtariamojo ar užstato davėjo turtinę padėtį ir jų asmenybes.

Piniginę įmoka paprastai neturėtų būti mažesnė nei 30 minimalių gyvenimo lygių (MGL). Skiriant mažesnę piniginę įmoką, turi būti atsižvelgta, ar bus pasiekti BPK 119 straipsnyje numatyti tikslai, taip pat toks paskirtas piniginės įmokos dydis turi būti motyvuotas prokuroro nutarime.

57. Nutarime paskirti kardomąją priemonę – užstatą – įtariamajam išaiškinama pareiga šaukiamam atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą, nekliudyti proceso eigos, nedaryti naujų nusikalstamų veikų, o užstato davėjas (jei piniginę įmoką įmoka ne pats įtariamasis) įspėjamas dėl jo, kaip užstato davėjo, atsakomybės (jei įtariamasis nevykdys nurodytos pareigos, užstatas pereis valstybei).

58. Laikoma, kad užstatas paskirtas, kai yra surašytas nutarimas paskirti užstatą ir užstato davėjas sumoka nustatyto dydžio piniginę įmoką į prokuratūros ar teismo depozitinę sąskaitą. Užstato davėjui nesumokėjus piniginės įmokos iki nutarime nurodyto termino, sprendžiama dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

59. Įtariamasis, kuriam paskirtas užstatas, pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją ar į teismą gali būti kviečiamas visais BPK 182 straipsnyje nurodytais būdais, tačiau rekomenduojama kviešti šaukimu, nes kviečiant kitais būdais (pvz., telefonu) ir įtariamajam neatvykus šios aplinkybės gali nepakakti BPK 133 straipsnio 5 dalyje numatytam sprendimui priimti.

60. Tai, kad įtariamasis, kuriam paskirtas užstatas, daro naujas nusikalstamas veikas (pvz., kai pateikti įtarimai dėl kito ar kitų nusikaltimų, priimtas apkaltinamasis nuosprendis ir kt.) ir (ar) kliudo proceso eigai (pvz., nusikalstamas poveikis liudytojams, kitiems įtariamiesiems ir kt.), turi būti patvirtinta faktiniais baudžiamosios bylos duomenimis.

61. Tais atvejais, kai įtariamasis nevykdo BPK 133 straipsnio 4 dalyje nurodytos pareigos, užstatas pereina valstybei, o įtariamajam kaip kardomoji priemonė paskiriamas suėmimas, jeigu tam yra pagrindas. Jeigu skirti suėmimą nėra pagrindo, paskiriama kita kardomoji priemonė.

62. Dėl piniginės įmokos, sumokėtos kaip užstatas, perėjimo valstybei priimamas motyvuotas prokuroro nutarimas ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis. Prokuroro nutarimas gali būti apskųstas ikiteisminio tyrimo teisėjui, o teisėjo nutartis – aukštesniajam teismui per penkias dienas nuo pranešimo apie tokio nutarimo ar nutarties priėmimą gavimo dienos.

63. Jeigu užstato paskyrimas panaikinamas, pakeičiamas kita kardomąją priemone arba ikiteisminis tyrimas nutraukiamas, prokuroro nutarimo rezoliucinėje dalyje nurodoma, kad kardomoji priemonė – užstatas – panaikinama ir užstatas grąžinamas užstato davėjui.

64. Rekomendacijų 57 punkte nurodytu atveju prokuroro nutarimo nuorašas įteikiamas, o Rekomendacijų 62 ir 63 punktuose nurodytais atvejais – įteikiamas arba išsiunčiamas registruotu paštu įtariamajam ir užstato davėjui (jei piniginę įmoką įmoka ne pats įtariamasis). Prokuroro nutarimas pateikiamas Generalinės prokuratūros Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriui.

VII SKYRIUS

DOKUMENTŲ PAĖMIMO SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

65. Dokumentų paėmimas skiriamas prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu. Iš įtariamojo galima paimti tik šiuos dokumentus: pasą, asmens tapatybės kortelę, vairuotojo pažymėjimą.

Skiriant šią kardomąją priemonę galima paimti vieną ar kelis pirmojoje pastraipoje nurodytus dokumentus, nenurodyti dokumentai negali būti paimami.

66. Ši kardomoji priemonė laikoma paskirta, kai priimamas nutarimas ar nutartis paskirti kardomąją priemonę – dokumentų paėmimą – ir dokumentas paimamas.

67. Pasas, asmens tapatybės kortelė paimami siekiant užkirsti kelią įtariamojo išvykimui į užsienį, apriboti disponavimą turtu ir pan., vairuotojo pažymėjimas – siekiant apsunkinti asmens judėjimą, užkirsti kelią naujoms nusikalstamosioms veikoms, kurios gali būti padarytos vairuojant transporto priemonę.

Paimti dokumentai laikomi ir persiunčiami kartu su ikiteisminio tyrimo medžiaga.

68. Paėmus Rekomendacijų 65 punkte nurodytus dokumentus, įtariamajam išduodama generalinio prokuroro nustatytos formos pažyma apie kardamosios priemonės – dokumento paėmimo – paskyrimą ir apie tai informuojama paimtą dokumentą išdavusi institucija.

69. Kai paimamas vairuotojo pažymėjimas, įtariamasis, kuriam skirtas dokumentų paėmimas, išpėjamas, kad išduota pažyma nelaikytina dokumentu, patvirtinančiu teisę vairuoti transporto priemones.

70. Policijos pareigūnai, nustatę, kad transporto priemonę vairuoja asmuo, kuriam paskirtas dokumento – vairuotojo pažymėjimo – paėmimas, nedelsdami apie tai tarnybiniu pranešimu informuoja prokuratūrą.

VIII SKYRIUS

IPAREIGOJIMO PERIODIŠKAI REGISTRUOTIS POLICIJOS ĮSTAIGOJE SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

71. Įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje skiriamas prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu.

72. Įpareigojimo periodiškai registruotis policijos įstaigoje vykdymo kontrolę policijos įstaigos (policijos komisariato, nuovados), kurioje ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi įpareigotas registruotis įtariamasis, vadovas paveda konkrečiam policijos pareigūnui.

73. Prieš paskiriant įpareigojimą periodiškai registruotis policijos įstaigoje, būtina įsitikinti, ar įtariamojo gyvenamojoje vietovėje yra policijos įstaiga, taip pat atsižvelgti į įtariamojo gyvenamąją ir darbo vietas, darbo laiką, policijos įstaigos darbo laiką ir kitas aplinkybes.

74. Prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarime ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje nurodomos savaitės ar mėnesio dienos, konkreti valanda (išskyrus nakties laiką), kada įtariamasis, kuriam paskirtas įpareigojimas periodiškai registruotis policijos įstaigoje, privalo atvykti užsiregistruoti į policijos įstaigą. Nutarime gali būti nurodyta, kad jei registracijos diena sutampa su poilsio ar švenčių dienomis, įtariamasis privalo atvykti registruotis pirmąją po jos einančią darbo dieną.

75. Įtariamajam atvykus užsiregistruoti į policijos įstaigą, vykdančią šios kardamosios priemonės kontrolę, duodama pasirašyti generalinio prokuroro nustatytos formos registracijos lape.

76. Policijos pareigūnas, nustatęs, kad įtariamasis nutarime ar nutartyje nurodytu laiku registruotis neatvyko, apie tai nedelsdamas tarnybiniu pranešimu informuoja prokurorą, vadovaujantį ikiteisminiam tyrimui, ir imasi priemonių įtariamojo buvimo vietai nustatyti.

IX SKYRIUS

RAŠYTINIO PASIŽADĖJIMO NEIŠVYKTI SĄLYGŲ LAIKYMOSI KONTROLĖS TVARKA

77. Rašytinis pasižadėjimas neišvykti skiriamas prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu.

78. Rašytiniu pasižadėjimu neišvykti asmuo įsipareigojamas neišvykti iš Lietuvos Respublikos, nepasišalinti iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos be ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro arba teismo leidimo. Asmuo taip pat gali būti įpareigotas nesilankyti konkrečiose vietose (pvz., bute, gatvėje, mieste, rajone, įmonėje, įstaigoje) ir nebendrauti tiesiogiai, per kitus asmenis ir (ar) techninių priemonių (telefonas, elektroninis ar įprastas paštas ir pan.) pagalba, neieškoti ryšių su tam tikrais asmenimis (nurodoma asmens vardas, pavardė, prireikus ir kiti asmens duomenys).

79. Jeigu įtariamasis, kuriam paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti, nori išvykti iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos ne ilgiau kaip septynioms paroms, jis turi raštu (pvz., laišku, registruotu laišku) arba elektroninio ryšio priemonėmis (pvz., elektroniniu paštu, faksu) informuoti, nurodydamas kitą buvimo vietą ir buvimo joje laiką, ikiteisminį tyrimą atliekantį pareigūną arba tyrimui vadovaujantį prokurorą.

80. Jeigu įtariamasis, kuriam paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti, nori išvykti ilgiau nei septynioms paroms ar į užsienį, jis turi gauti rašytinį ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro arba teismo leidimą. Prašyme leisti išvykti ilgiau nei septynioms paroms ar į užsienį turi būti nurodyta kita buvimo vieta ir buvimo joje laikas.

81. Įtariamasis, kuriam paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti, apie būtinumą Rekomendacijų 79 punkte nurodytu atveju informuoti, o Rekomendacijų 80 punkte nurodytu atveju gauti rašytinį leidimą turi būti supažindinamas pasirašytinai.

82. Pasišalinimu iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos laikytina:

82.1. išvykimas iš Lietuvos Respublikos, negavus rašytinio ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro arba teismo leidimo;

82.2. išvykimas iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos ilgesniam nei 24 val. laikotarpiui, raštu ar elektroninio ryšio priemonėmis neinformavus ikiteisminio tyrimo įstaigos ar prokuratūros;

82.3. išvykimas iš savo gyvenamosios ar laikino buvimo vietos ilgesniam nei septynių parų laikotarpiui, negavus rašytinio ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo leidimo.

83. Nutarimo ar nutarties skirti kardomąją priemonę – rašytinį pasižadėjimą neišvykti – nuorašas išsiunčiamas įtariamojo, kuriam paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti, gyvenamosios vietos policijos komisariatui. Policijos komisariato vadovas šia kardomąją priemone nustatytų papildomų sąlygų (įpareigojimo nesilankyti konkrečiose vietose ir nebendrauti tiesiogiai, per kitus asmenis ir (ar) techninių priemonių pagalba, neieškoti ryšių su tam tikrais asmenimis) laikymosi kontrolę paveda konkrečiam policijos pareigūnui.

Tais atvejais, kai ikiteisminį tyrimą atlieka prokuratūra ar kita ikiteisminio tyrimo įstaiga, šios kardomosios priemonės papildomų sąlygų laikymosi kontrolę galima pavesti ir kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai.

84. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas kontroliuoja, kaip įtariamasis, kuriam paskirtas rašytinis pasižadėjimas neišvykti, laikosi ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarime ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartyje nurodytų papildomų sąlygų.

85. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, kuriam pavesta kontroliuoti rašytinio pasižadėjimo neišvykti papildomų sąlygų laikymąsi, turi fiksuoti ir tinkamai įforminti visus šios kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus.

86. Policijos ar kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas, nustatęs rašytinio pasižadėjimo neišvykti sąlygų pažeidimus ir surinkęs tai pagrindžiančius duomenis, tarnybiniu pranešimu turi nedelsdamas informuoti prokurorą, vadovaujantį ikiteisminiam tyrimui.

X SKYRIUS

KARINIO DALINIO VADOVYBĖS STEBĖJIMO SĄLYGŲ LAIKYMOŠI KONTROLĖS TVARKA

87. Karinio dalinio vadovybės stebėjimas skiriamas prokuroro nutarimu ar ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu. Ši kardomoji priemonė skiriama tik tam tikram subjektui – tikrosios karo tarnybos kariui, ir jos taikymo vieta – karinis dalinys.

88. Tikroji karo tarnyba suprantama kaip Lietuvos Respublikos piliečių nuolatinė privalomoji karo tarnyba, profesinė karo tarnyba, taip pat nenuolatinė karių savanorių ar atsargos karių tarnyba mokymų, pratybų, gynybos, apsaugos ar kitokių karinių užduočių vykdymo laikotarpiu.

89. Karys yra Lietuvos Respublikos pilietis, atliekantis tikrąją karo tarnybą. Karinis dalinys yra batalionas arba jam prilygintas patvirtintos nuolatinės struktūros karinis vienetas (susidedantis bent iš dviejų kuopų).

90. Karinio dalinio vadovybės atliekamas kario stebėjimas yra Lietuvos Respublikos kariuomenės statutuose numatytos priemonės, skirtos užtikrinti, kad asmuo, kuriam paskirta ši kardomoji priemonė, deramai elgtųsi ir šaukiamas atvyktų pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, ikiteisminio tyrimo teisėją ar į teismą.

91. Karinio dalinio vadovybės stebėjimą atlieka karinio dalinio vadovybė. Karinio dalinio vadovybės stebėjimui atlikti gali būti pasitelkta karo policija.

92. Nutarimas ar nutartis paskirti šią kardomąją priemonę siunčiamas karinio dalinio vadovybei. Karinio dalinio vadovybė apie parinktas konkrečias stebėjimo priemones, jų vykdymą ir šios kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus nedelsdama raštu informuoja kardomąją priemonę paskyrusį ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą arba teismą.

Jeigu kardomąją priemonę paskyrė ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras, bet ikiteisminis tyrimas yra pabaigtas, karinio dalinio vadovybė apie parinktas konkrečias stebėjimo priemones, jų vykdymą ir kardomosios priemonės sąlygų pažeidimus nedelsdama raštu informuoja teismą, kurio žinioje yra baudžiamoji byla.

93. Jeigu baigiasi įtariamojo kario, kuriam paskirtas karinio dalinio vadovybės stebėjimas, tikrosios karo tarnybos laikas, karinio dalinio vadovybė turi apie tai raštu pranešti kardomąją priemonę paskyrusiai įstaigai likus ne mažiau kaip 10 parų iki tikrosios karo tarnybos laiko pabaigos. Kardomąją priemonę paskyrusi įstaiga, gavusi tokį pranešimą, sprendžia dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo.

XI SKYRIUS

NEPILNAMEČIO ATIDAVIMO PRIŽIŪRėti SKYRIMAS IR JO SĄLYGŲ LAIKYMO SI KONTROLĖS TVARKA

94. Nepilnamečio įtariamojo atidavimas tėvams, rūpintojams arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie rūpinasi vaikais, prižiūrėti yra kurio nors iš nurodytų asmenų rašytinis įsipareigojimas užtikrinti, kad nepilnametis įtariamasis deramai elgsis ir šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą.

95. Jeigu nepilnametis įtariamasis, kuriam paskirta Rekomendacijų 94 punkte nurodyta kardomoji priemonė, sulaukia aštuoniolikos metų arba teismo tvarka pripažįstamas visiškai veiksniu (emancipacija) pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.9 straipsnį, ši kardomoji priemonė panaikinama ir sprendžiama dėl kitos kardomosios priemonės paskyrimo. Tais atvejais, kai teismas panaikina asmens visiško veiksnumo pripažinimą, dėl šios kardomosios priemonės skyrimo gali būti sprendžiama iš naujo.

96. Sprendžiant dėl šios kardomosios priemonės paskyrimo, pirmenybė teikiama nepilnamečiu besirūpinantiems tėvams ar rūpintojams.

CK 3.251 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rūpyba nustatoma vaikams, sulaukusiems keturiolikos metų. Rūpyba gali būti šeimoje (CK 3.259 str.), šeimynoje (CK 3.260 str.), valstybinėse ar nevyriausybinėse globos institucijose (CK 3.261 str.). Rūpyba gali būti laikina ir nuolatinė, o jos nustatymo pagrindai reglamentuoti atitinkamai CK 3.254 ir 3.256 straipsniuose.

97. Įtariamasis nepilnametis gali būti atiduotas prižiūrėti kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, jeigu jie juo rūpinasi *de facto*, nors šios kardomosios priemonės skyrimo metu nepilnamečiui įtariamajam nepaskirta laikinoji ar nuolatinė rūpyba (CK 3.262 ir 3.263 str.).

Prižiūrėti fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie nepilnamečiu įtariamuoju nesirūpina *de facto*, nepilnametis įtariamasis gali būti atiduotas tik tokiu atveju, jei nepilnamečio įtariamojo tėvai ar rūpintojai atsisako įsipareigoti užtikrinti, kad nepilnametis įtariamasis deramai elgsis ir šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą. Fiziniai asmenys, kuriems nepilnametis įtariamasis atiduodamas prižiūrėti nesant rūpybos, paprastai su nepilnamečiu įtariamuoju turi būti saistomi giminystės ryšiu ir kartu su juo gyventi.

98. Jeigu nepilnamečio įtariamojo įstatyminiai atstovai (tėvai, rūpintojai) atsisako įsipareigoti, kad nepilnametis įtariamasis deramai elgsis ir šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą, ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras turi apie tai pranešti nepilnamečio įtariamojo gyvenamosios vietos vaiko teisių apsaugos institucijai. Pranešimas surašomas siekiant užtikrinti tėvams ar rūpintojui įstatymų nustatytų pareigų tinkamą vykdymą ir nepilnamečių teisių bei interesų apsaugą.

99. Fizinis ar juridinis asmuo, kuriam nepilnametis įtariamasis atiduodamas prižiūrėti, raštu įpareigojamas užtikrinti nepilnamečio deramą elgesį, t. y. kad jis nedarys teisės pažeidimų, lankys mokymo įstaigą, gerai mokysis, kultūringai elgsis ir pan., ir kad nepilnametis įtariamasis šaukiamas atvyks pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą.

Priimant rašytinį įsipareigojimą, asmeniui, kuriam nepilnametis atiduodamas prižiūrėti, turi būti išdėstoma nusikalstamos veikos, dėl kurios nepilnamečiui įtariamajam skiriama ši kardomoji priemonė, esmė ir pasirašytinai išaiškinama jo atsakomybė, jeigu nepilnametis įtariamasis vengs ikiteisminio tyrimo ar teismo.

100. Nepilnametis įtariamasis pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą gali būti kviečiamas visais BPK 182 straipsnyje nurodytais būdais, tačiau BPK 138 straipsnio 3 dalyje numatyta iki 5 MGL dydžio bauda už vengimą atvykti pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą nepilnametį įtariamąjį įsipareigojusiam prižiūrėti asmeniui gali būti skiriama tik tada, jei jis ir nepilnametis įtariamasis buvo kviešti šaukimu.

101. Jeigu asmuo, kuriam nepilnametis įtariamasis atiduotas prižiūrėti, ir nepilnametis įtariamasis gyvena tuo pačiu adresu, į apklausą jie kviečiami vienu šaukimu. Šaukimas įteikiamas asmeniui, kuriam nepilnametis įtariamasis atiduotas prižiūrėti, o šio nesant – kitam kartu su juo gyvenančiam pilnamečiam asmeniui.

102. Jeigu asmuo, kuriam nepilnametis įtariamasis atiduotas prižiūrėti, ir nepilnametis įtariamasis gyvena skirtingais adresais, pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar į teismą jie kviečiami dviem šaukimais.

103. Nutarimo ar nutarties skirti kardomąją priemonę – nepilnamečio atidavimą prižiūrėti – nuorašas siunčiamas nepilnamečio įtariamojo gyvenamosios vietos policijos komisariatui. Policijos komisariato vadovas, gavęs nutarimo ar nutarties nuorašą, paveda konkrečiam policijos pareigūnui atlikti šios kardomosios priemonės sąlygų laikymosi kontrolę.

104. Policijos pareigūnas, nustatęs, kad įtariamasis nepilnametis nederamai elgiasi, turi nedelsdamas tarnybiniu pranešimu apie tai informuoti (nurodant nederamą elgesį patvirtinančius duomenis) prokurorą, vadovaujantį ikiteisminiam tyrimui.

XII SKYRIUS

TAM TIKRŲ RŪŠIŲ KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ PERDAVIMAS VYKDYTI KITOMS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBĖMS NARĖMS, EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ SPRENDIMŲ DĖL KARDOMŲJŲ PRIEMONIŲ, IŠSKYRUS SUĖMIMĄ, PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE

105. Kardomųjų priemonių rūšis, sprendimų dėl kardomosios priemonės perdavimo vykdyti kitai Europos Sąjungos valstybei narei sąlygas, šio sprendimo priėmimo ir priežiūros tvarką, taip pat sprendimų dėl kardomosios priemonės pripažinimo, vykdymo ir vykdymo

nutraukimo tvarką bei sąlygas nustato Lietuvos Respublikos įstatymo Nr. XII-1322 „Dėl Europos Sąjungos valstybių narių sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo“ (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 6 dalis, 40–42 ir 43, 44 straipsniai.

106. Įstatymo 44 straipsnio 2 dalyje nurodyto liudijimo pavyzdinė forma ir 41 straipsnio 5 dalyje nurodyto pranešimo apie kardamosios priemonės pažeidimą ir (arba) kitus duomenis, kuriais remiantis galėtų būti priimtas tolesnis sprendimas, forma patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1R-89 „Dėl pavyzdinių formų patvirtinimo“.

107. Rekomendacijų 105 ir 106 punktuose nurodytų Įstatymo straipsnių nuostatomis įgyvendinamas 2009 m. spalio 23 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2009/829/TVR dėl tarpusavio pripažinimo principo taikymo sprendimams dėl kardomųjų priemonių Europos Sąjungos valstybėse narėse kaip alternatyvos kardomajam kalinimui.

108. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 6 dalį sprendimu dėl kardamosios priemonės laikytinas sprendimas, kuriuo kaip įtariamojo suėmimo alternatyva taikomas vienas ar keli iš šių įpareigojimų ir (ar) draudimų:

108.1. įpareigojimas informuoti sprendimą dėl kardamosios priemonės vykdančios valstybės kompetentingą instituciją apie visus gyvenamosios vietos pakeitimus;

108.2. draudimas lankytis tam tikrose sprendimą dėl kardamosios priemonės priėmusios arba jį vykdančios valstybės vietovėse, vietose ar nurodytuose regionuose;

108.3. įpareigojimas būti tam tikroje vietoje tam tikru laiku;

108.4. įpareigojimas ar draudimas, kuriuo apribojamas išvykimas iš sprendimą dėl kardamosios priemonės vykdančios valstybės teritorijos;

108.5. įpareigojimas nustatytu laiku užsiregistruoti nurodytoje institucijoje;

108.6. įpareigojimas vengti kontaktų su konkrečiais asmenimis, susijusiais su įtariama nusikalstama veika;

108.7. draudimas užsiimti tam tikra veikla, susijusia su įtariama nusikalstama veika;

108.8. draudimas vairuoti transporto priemonę;

108.9. įpareigojimas sumokėti tam tikrą piniginių užstatą arba suteikti kitos rūšies garantiją, kuri gali būti sumokama nustatytais dalimis arba visa iš karto.

109. Atitinkamai pagal BPK Tarybos pamatinio sprendimo 2009/829/TVR 8 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies a, b, c punktuose, Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatytas sprendimas dėl kardamosios priemonės apima nutartis ar (ir) nutarimus skirti šias kardomasias priemones:

109.1. intensyvią priežiūrą (BPK 131¹ str.);

109.2. namų areštą (BPK 132 str.);

109.3. užstatą (BPK 133 str.);

109.4. dokumentų paėmimą (BPK 134 str.);

109.5. įpareigojimą periodiškai registruotis policijos įstaigoje (BPK 135 str.);

109.6. rašytinį pasižadėjimą neišvykti (BPK 136 str.).

Sprendimas dėl kardamosios priemonės taip pat apima BPK 157 straipsnyje numatytą nutartį dėl procesinės prievartos priemonės – laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymo – taikymo.

110. Dėl kardamosios priemonės perdavimo vykdyti kitai Europos Sąjungos valstybei narei gali būti sprendžiama tik tiriant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas numato griežtesnę nei vienerių metų laisvės atėmimo bausmę.

111. Parenkant kardamosios priemonės rūšį ir nustatant kardamosios priemonės sąlygas, turi būti atsižvelgta į Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje numatytus draudimus ir įpareigojimus.

112. Sprendžiant dėl kardamosios priemonės perdavimo vykdyti kitai Europos Sąjungos valstybei narei, turi būti atsižvelgta į šios valstybės narės pateiktą pareiškimą pagal Tarybos pamatinio sprendimo 2009/829/TVR 8 straipsnio 2 dalį.

113. Pripažinus kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos sprendimą dėl kardamosios priemonės, priimtas nutarimas ar nutartis paskirti vieną iš nurodytų kardomųjų priemonių vykdoma pagal taisykles, taikomas Lietuvos Respublikos tiriamose bylose paskirtoms kardamosios priemonėms, atsižvelgiant į Įstatymo 41 straipsnyje nurodytus ypatumus.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Įsakymas

Nr. [I-277](#), 2017-08-16, paskelbta TAR 2017-08-16, i. k. 2017-13354

Dėl Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2015 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. I-306 „Dėl Rekomendacijų dėl kordomųjų priemonių, išskyrus suėmimą, skyrimo ikiteisminio tyrimo metu tvarkos ir nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės patvirtinimo“ pakeitimo